

Fylkesmannen i Innlandet
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Trondheim, 29.05.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/6465

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2019/2020

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet med dette fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på til sammen 5 brunbjørner. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2019 til og med 15. oktober 2019. For gaupe gir direktoratet en kvote for betinget skadefelling til fylkesmennene i rovviltregion 2, 4, 5, 7 og 8 i henhold til tabell 1. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2019 til og med 15. februar 2020.

Der kvote er tildelt flere fylker forutsettes det nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun gjenstår en fellingstillatelse i området. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede fellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1. Kvote for betinget skadefelling av gaupe i perioden 1. juni 2019 til og med 15. februar 2020, gitt av Miljødirektoratet.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ynglinger)	Snitt 2016-2018 (ynglinger)	Kvote skadefelling
Region 2	12	11	2
Region 4	6	1	1
Region 5	10	8	1
Region 7	10	7	3
Region 8	10	6	4

I regioner der de nasjonale bestandsmålene for de ulike artene er nådd, eller det ikke er fastsatt nasjonalt bestandsmål for arten, kan kvote for betinget skadefelling vedtas av rovviltnemnden i regionen. Kvote for betinget skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen. I regioner der de regionale bestandsmålene ikke er oppnådd ligger myndigheten til å vurdere kvote for betinget skadefelling hos Miljødirektoratet.

Direktoratet har fått tilrådning/registrert vedtak som ønsker betingede kvoter fra Rovviltnemndene i region 2, 4, 5, og 8, der nemndene ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling av gaupe med henholdsvis 2, 1, 1, og 4 gauper. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Direktoratet har også fått tilrådning fra rovviltnemndene i region 6 og region 8 om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn. Nemndene anbefaler en kvote på henholdsvis 3 og 4 brunbjørner for respektive region. Direktoratet har vurdert det som hensiktsmessig å fastsette en samlet kvote for brunbjørn gjeldende for rovviltregionene 6, 7 og 8.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Stortinget vedtok gjennom rovviltforliket i 2011, Representantforslag 163 S (2010-2011), at bestandsmålet på brunbjørn skulle endres fra 15 til 13 årlige ynglinger nasjonalt.

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Direktoratet viser videre til brev fra Rovdata datert 15. mai 2019 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av brevet fremgår det for hvilke arter og regioner det nasjonale målet om antall ynglinger er nådd.

Direktoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. I disse tilfellene er det et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning.

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandstørrelsen og den skade som brunbjørn og gaupe påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt kvote for betinget skadefelling for brunbjørn og gaupe som kan iverksettes av fylkesmennene etter en konkret vurdering jf. rovviltforskriften § 9. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i regionene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for betinget skadefelling og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Direktoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

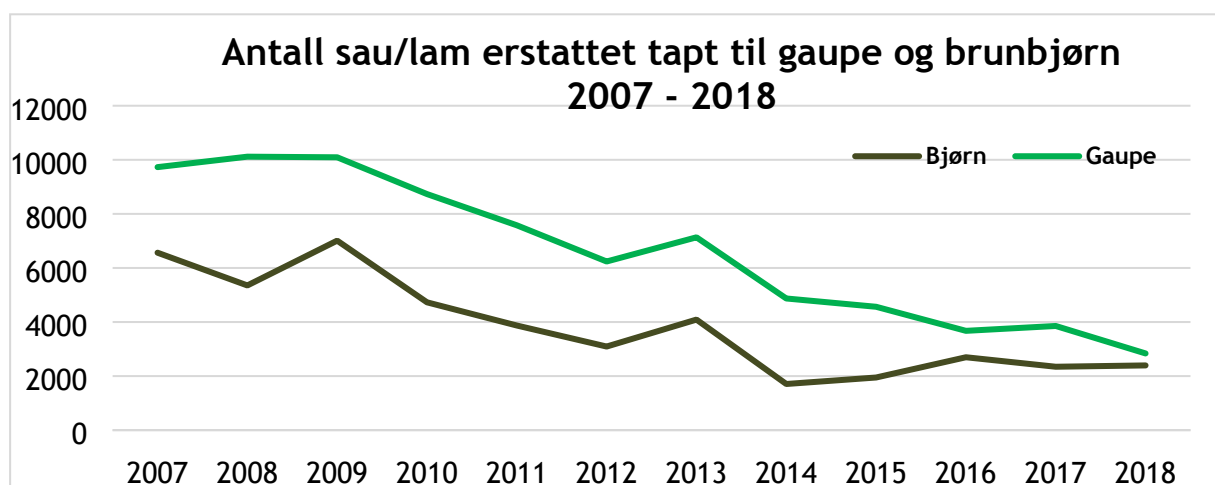
Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):
Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

Det ble for perioden 1.4.2018 til 1.4.2019 påvist (dokumentert og antatt) 152 sau og lam og 232 rein drept eller skadet av gaupe. Skadene av gaupe fordeler seg relativt jevnt utover, og de er både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for gaupe. I noen få områder ser en også noe konsentrasjon av påviste skader til gaupe. Det er etter 1.4.2019 påvist 26 rein og 5 sau drept eller skadet av gaupe.

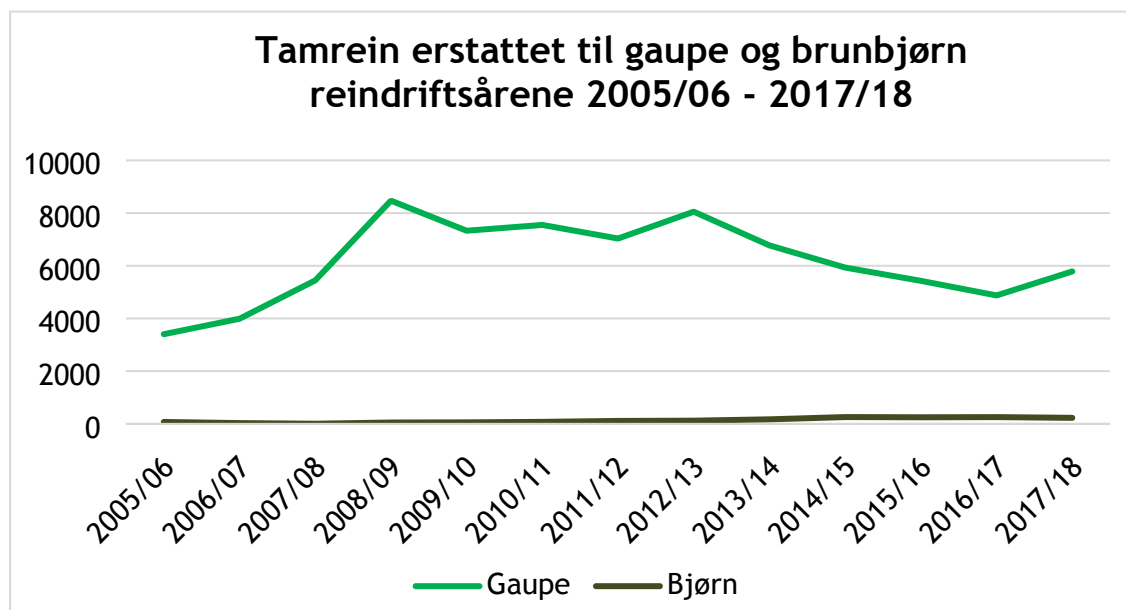
Det ble for perioden 1.4.2018 til 1.4.2019 påvist 7 rein og 459 sau og lam drept eller skadet av brunbjørn. Skadene er registrert både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for brunbjørn. Skadene forvoldt av brunbjørn er i større grad konsentrert til enkelte skadeområder, der det er påvist til dels mange skader i samme beiteområde. Det er etter 1.4.2019 påvist 1 rein og 7 sau drept eller skadet av brunbjørn.

I 2018 ble det erstattet rundt 16 762 sau og lam som tapt til fredet rovvilt i Norge, og det er utbetalt nesten 43 millioner kroner i erstatning. Det ligger fortsatt noen klagesaker til behandling, og mindre justeringer av tallen vil kunne forekomme. Til sammenligning ble det erstattet rundt 18 434 sau og lam som tapt til rovvilt i 2017, og trenden i antall erstattede sau og lam har vært nedadgående de siste ti årene. Antall sau og lam erstattet som drept av brunbjørn og gaupe følger den generelle trenden det siste tiåret, men med svingninger mellom årene.

Figur 1. Sau erstattet som drept av gaupe og brunbjørn 2007-2018.

Antall erstattet rein reindriftsåret 2017/2018 var rundt 21 223 rein, som var en økning sett i forhold til de to foregående reindriftsårene der erstatningstallene var mellom 17 000 og 18 000 rein. Selv om antallet varierer noe fra år til år, viser en oppsummering av erstatningsoppgjøret at tap av rein til rovvilt har vært forholdsvis stabilt de senere årene, men en ser ikke noen nedadgående trend slik en har sett for sau. Totalt ble det utbetalt ca. 89 millioner kroner i erstatning for tapte dyr reindriftsår 2017/2018.

Figur 2. Tamrein erstattet som drept av gaupe og brunbjørn 2005/06 - 2017/18.

Vurdering av bestandssituasjonen for brunbjørn og gaupe

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 15. mai 2019 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Direktoratet legger til grunn at de regionale rovviltnemndene med sin geografiske differensiering skal ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Dette vedtaket gjelder for arter som er under det regionale bestandsmålet i de aktuelle regionene. Følgelig er det et overordnet ønske om at bestanden av vedkommende art skal økes fra dagens situasjon i regionene som er omfattet av vedtaket. Det er variasjon mellom områdene og artene i forhold til hvor nær bestandsmålet en befinner seg. Hunndyr og spesielt hunndyr med unger er særlig viktige for å oppnå/nærme seg bestandsmålet. Miljødirektoratet har av den grunn funnet å unnta hunndyr med unger fra denne tillatelsen. Det er viktig at fylkesmennene vurderer og

vektlegger eventuell risiko for at det skadevoldende individet er ett hunddyr i vurderingene av om felling skal iverksettes.

Nærmere om bestandssituasjonen for brunbjørn:

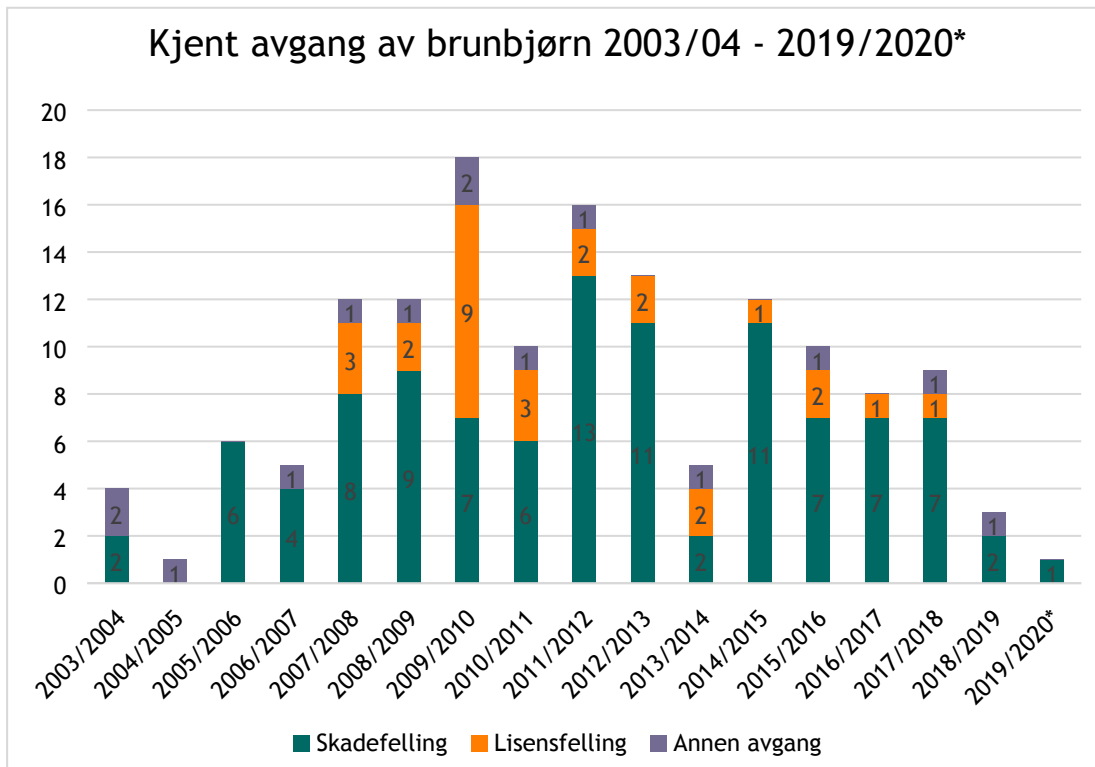
Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2018 ble det mest sannsynlig født 8 kull i Norge (NINA Rapport 1658, 2019). Det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull ikke er nådd. Det regionale målet for brunbjørn i region 5 ble nådd for andre år på rad. I de øvrige regionene med mål om yngling av brunbjørn, region 6, 7 og 8 er fortsatt under bestandsmålet.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 138 ulike brunbjørner i 2018, 63 binner og 75 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag og Hedmark. Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltnemndene har prioritert til forvaltningsområde for brunbjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle brunbjørn innenfor disse områdene.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2018 var totalt 12 brunbjørner, mens det i 2017 var en kjent avgang på totalt 9 brunbjørner. Så langt i år er det felt 1 brunbjørn etter vedtak fra Miljødirektoratet. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Figur 3. Total kjent avgang av brunbjørn for jaktårene 2003/2004 til 2019/2020* (*1. april til og med 28. mai 2019).

Miljødirektoratet viser til at bestandssituasjonen for brunbjørn har vært relativt stabil det siste tiåret, men med en positiv trend det siste året. Antallet beregnede ynglinger av brunbjørn i 2018 er det høyeste registrerte siden DNA ble tatt i bruk som overvåkningmetode i 2009. Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn fortsatt ligger under det fastsatte bestandsmålet for Norge og at regionene 6, 7 og 8 er under de regionale måltallene som er satt for regionene.

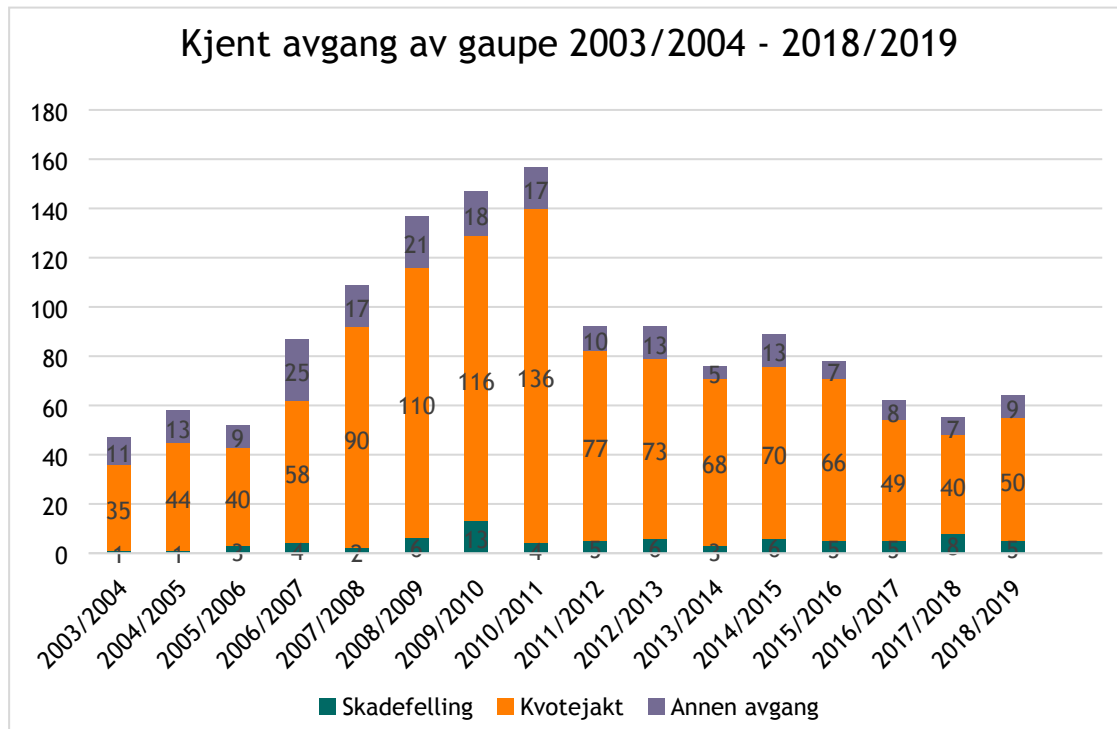
Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, finner direktoratet å gi fylkesmennene i region 6, 7 og 8 delegert myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette brunbjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner (se særlige vilkår).

Nærmere om bestandssituasjonen for gaupe:

NINA rapport 1519; Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2018 er benyttet for vurdering av nemndenes myndighet til å fatte kvote for betingede fellingstillatelse, og som grunnlag for å vurdere bestandsstatus og utviklingen i bestanden.

Fra en oppgang i gaupebestanden fra 2004 til 2009 er det i årene fra 2010 til 2014 registrert en nedgang i bestanden. Det ble påvist en liten oppgang fra 2016 til 2018 og før jakt i 2018 ble det påvist 57,5 familiegrupper. For sjette år på rad ligger gaupebestanden under bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe i Norge. I region 2, 4, 5, 7 og 8 er gjennomsnittlig antall familiegrupper fra 2016 - 2018 under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Kjent avgang av gaupe i Norge jaktåret 2017/2018 var 55 gauper. Av dette ble 40 dyr felt under kvotejakt. Åtte gauper ble felt i forbindelse med skadefelling og sju gauper døde av enten påkjørsler eller andre årsaker. For jaktåret 2018/2019 var kjent avgang 64 gauper. Av dette ble 50 dyr felt under kvotejakt, fem felt på skadefelling, seks påkjørt, to døde av andre årsaker og en ukjent. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover noen påkjørsler skjer avgangen i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling.

Figur 4. Total kjent avgang av gaupe fra jaktåret (1. april til og med 31. mars) 2003/2004 til 2018/2019.

Særlige vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling av brunbjørn og gaupe

1. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue, være iverksatt.
2. Bjørnebinner med unger som opptrer sammen under skadefellingsforsøk er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
3. Fylkesmennene skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn og gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
4. Direktoratet kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Andre forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Nedenfor følger en beskrivelse av ulike forhold som har betydning ved iverksettelse av fellingstillatelser. Disse forholdene har betydning for alle skadefellingstillatelser gitt av fylkesmannen, også utover de som er regulert i dette vedtaket.

Utøvelse av jakt, felling og fangst:

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst finnes på www.lovdata.no.

Vurdering av tidsrom for iverksettelse av skadefelling:

Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning. Direktoratet vurderer det slik at potensialet for skade på sau er svært begrenset når vi kommer til september/oktober måned, da sauene skal være sanket fra utmark, selv om det vil være regionale forskjeller. Skulle tap til rovdyr skje i denne perioden, vil det med stor sannsynlighet finnes andre tilfredsstillende løsninger for å hindre tap. For tap til tamrein må det gjøres andre vurderinger.

Kommunale/interkommunale fellingslag - godtgjøring for fellingsforsøk, arbeidsgiveransvar, forsikring mv.:

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a.

Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger/>.

Satsene for godtgjøring er fastsatt av Klima- og miljødepartementet og satser og øvrige vilkår omtales i kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Av kommentarene til forskriften framgår også hvilke forhold som faller utenfor ordningen. Utbetaling skjer på grunnlag av disse vilkårene, samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Den totale utbetalingen fra kommunen må ikke overskride den økonomiske rammen som framgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene nevnt over.

Klima- og miljødepartementet har hatt kontakt med Direktoratet for arbeidstilsynet om arbeidsgiveransvaret i forbindelse med kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag. Direktoratet for arbeidstilsynet peker på at en person skal regnes som arbeidstaker i henhold til arbeidsmiljøloven hvis tilknytningen til arbeidsgiver reelt sett har karakter av et ansettelsesforhold, og at det skal foretas en helhetsvurdering av samtlige omstendigheter i ansettelsesforholdet. Ut fra de kriterier som Direktoratet for arbeidstilsynet har oppstilt, har Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet konkludert med at det er et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold mellom kommunen og medlemmer i lokale fellingslag i slike tilfeller.

Med arbeidsgiveransvaret følger en rekke rettigheter og plikter. Lover, forskrifter og avtaleverk inneholder en rekke bestemmelser om arbeidsgiverens rettigheter og plikter innenfor blant annet lønns- og personalområdet, samt skatteområdet.

Viktige forhold som følger av arbeidsgiveransvaret:

- plikt til å innberette lønnsutgiftene til ligningsmyndighetene og foreta forskuddstrekk
- arbeidsgiver skal utbetale feriepenger til den tilsatte
- arbeidsgiver plikter å svare arbeidsgiveravgift til folketrygden

Utgifter til forsikring faller utenfor godtgjøringsordningen. Dette faller inn under kommunens arbeidsgiveransvar, og bør således omfattes av eksisterende kommunale ordninger.

I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnseten pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. I tillegg til fastsatt døgnset skal kommunen også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette vil bli dekket av kommunens tilskudd fra fylkesmannen. Fylkesmannen må ta hensyn til dette i fastsettelse av den økonomiske rammen knyttet til den enkelte tillatelse. Utbetalingen til kommunen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling.

Vi ber fylkesmennene om å informere aktuelle kommuner om disse forholdene.

Bistand fra Statens naturoppsyn:

Fellingstillatelse etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen.

Statens naturoppsyn (SNO) kan ved behov bistå ved fellinger i regi av andre. Slik bistand må eventuelt tas opp med SNO direkte. SNO har fra og med 2019 fått en styrking for å i større grad kunne bistå i forbindelse med skadefellingsforsøk. Vi vil be kommunen/skadefellingsleder om å ha en dialog med SNO angående muligheter for å få bistand ved fellingsforsøk. SNO vil primært prioritere bistand ved oppstart i områder uten fellingserfaring og i områder med særlig skadeproblematikk. SNO dekker sine egne kostnader der de engasjerer seg i fellingstiltak.

En veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag er under utarbeidelse og vil bli gjort tilgjengelig i løpet av juni.

Saksbehandlingstid og beredskapsordninger

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskelig å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr, aktuelle forebyggende tiltak osv. Dette har særlig relevans i beitesesongen for sau, men er relevant hele året i områder med tamrein. For alle typer søknader og klager gjelder det at forvaltningen så langt det er mulig gjennomfører en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.

Vi viser til brev datert 21. februar 2019 om planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2019, der det er satt av midler over kap. 1420 post 21 til beredskapsordninger hos fylkesmennene. Behovet for dette innenfor den enkelte region må prioriteres innenfor rovviltnemndenes tildelte midler på kap. 1420.21. Det fremgår videre av brevet at Miljødirektoratet, etter ønske fra Fylkesmennene, har holdt tilbake noen midler til akutte tiltak sentralt for å kunne bidra dersom spesielle behov oppstår. Fylkesmennene er bedt om å melde spesielle behov skriftlig, til Miljødirektoratet, med ref. 2019/3573.

Rapportering

Før fylkesmannen fatter vedtak om iverksetting av felling av gaupe eller brunbjørn, jf. rovviltforskriften § 9, må fylkesmannen forvise seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote som er satt for arten. Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. Felling av rovvilt i medhold av dette vedtaket skal uten opphold registreres i rovbaser.

Vedtak

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som brunbjørn og gaupe påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for betinget skadefelling som kan iverksettes av respektive fylkesmann etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det.

Miljødirektoratet gir med dette fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på tilsammen 5 brunbjørn. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2019 til og med 15. oktober 2019. For gaupe gir direktoratet en kvote for betinget skadefelling på til sammen 11 gauper i henhold til tabell 1. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2019 til og med 15. februar 2020.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Rovviltnemnda i region 8 c/o Fylkesmannen i Troms og Finnmark / Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Rovviltnemnda i region 7 c/o Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Rovviltnemnda i region 6 c/o Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Rovviltnemnda i region 5 c/o Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 4 c/o Fylkesmannen i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Rovviltnemnda i region 2 c/o Fylkesmannen i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Politidirektoratet	Postboks 8051 Dep	0031	OSLO

Håfjell beitelag og Ballangen Sau og Geit v/Ole Punsvik
Punsvik
8543 KJELDEBOTN

Trondheim, 06.06.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/2792

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknader om skadefelling av jerv i region 7, Nordland, i 2019

Miljødirektoratet avslår søknader om skadefelling av jerv i deler av region 7, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3.

Vi viser til følgende brev:

- Felles brev fra Håfjell beitelag og Ballangen Sau og Geit av 18. mai 2019, med anmodning om uttak av påvist jervehi før sau slippes på beite. Området er i beiteprioritert sone, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.
- Fra Saltdal kommune av 13. mai 2019, med anmodning om uttak av 2 påviste jervehi innenfor Balvatn reinbeitedistrikt i beiteprioritert område i Saltdal kommune.
- Fra Frostisen reinbeitedistrikt av 12. mai 2019 med søknad om uttak av påvist jerveyngling i Ballangen kommune i beiteprioritert sone.
- Fra Beiarn kommune av 22. mars 2019 med søknad om uttak av jerv i Lurfjellområdet i Beiarn kommune. Kommunen søker også på vegne av Beiarn beitelag og Saltfjellet reinbeitedistrikt.
- Fra Balvatn reinbeitedistrikt av 14. mai 2019 med søknad om hiuttak av jerv i prioritert beiteområde for tamrein. Innenfor reinbeitedistriktet er det påvist 2 jervehi i 2019, og begge er innenfor områder som brukes til kalving. Distriktet har en samlet stor rovviltbelastning.

Felles for alle brev er at de viser til skadepotensiale på utmarksbeiting for bufe eller tamrein. Alle søker om uttak av enkeltdyr eller uttak av ynglehi av jerv.

Lovgrunnlag

Søknad om felling av jerv for å forhindre fremtidige skader på beitedyr behandles etter forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13:

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. (...)

Med skadefelling forstås i denne sammenheng felling "... for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)", som nevnt i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b).

Det følger av naturmangfoldloven § 18 annet ledd at vedtak om skadefelling bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. også norske forpliktelser etter Bernkonvensjonen.

Miljødirektoratet har anledning til å fatte vedtak om forebyggende skadefelling av jerv av eget tiltak. Dette er i rovviltforliket omtalt som ekstraordinært uttak, og hjemmelen er naturmangfoldloven § 18 tredje ledd:

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Vi viser forøvrig til rovviltforliket i Stortinget i 2011, Representantforslag 163 S (2010 - 2011), om fortolking av gjeldende regelverk.

Naturmangfoldloven §§ 8 og 10 er vurdert i behandlingen av denne saken, jf samme lov §7. §§ 9, 11 og 12 er mindre aktuelle i denne saken (prinsipper for offentlig beslutningstaking).

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2019".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2018 ble det påvist 11 ynglinger av jerv i regionen, og i de to foregående årene ble det påvist henholdsvis 10 og 9 ynglinger (brev fra Rovdata av 15. mai 2019).

Av de 11 ynglingene i 2018 ble det ikke gjennomført uttak av ynglinger i region 7. Etter ekstraordinære uttak av ynglehi de to foregående åra, er gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år 8 i regionen.

Overvåkingssesongen pågår 1. februar til og med 31. juli, og så langt i sesongen er det registrert 10 dokumenterte eller antatt sikre jerveynglinger i 2019 i region 7. Ingen ynglinger er tatt ut av Statens naturoppsyn. Samlet status for ynglinger i 2019 vil ikke foreligge før i oktober.

Rovviltnemnden i region 7 vedtok 31. mai 2018 en kvote for lisensfelling på jerv på 16 jerv (maks 8 hunndyr). I lisensfelling 2018/2019, som begynte 10. september 2018, er 58 jerver belastet kvoten på i alt 107 jerver i Norge. I region 7 er 9 jerver belastet lisensfellingskvoten i sesongen 2018/2019.

I perioden etter 15. februar 2019 er det felt i alt 4 jerver i region 7. 2 er felt på skadefellingstillatelse og 2 er felt ulovlig.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Nordland utbetalte erstatning for 763 sau og lam som tap til jerv i 2018, og erstatning for 1153 tamrein som tap til jerv i reindriftsåret 2017/2018.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Miljødirektoratet har vurdert innspill, anmodninger og søknader om uttak sett i sammenheng med fortløpende informasjon og kunnskap om bestand av jerv som er samlet gjennom overvåkingsperioden for jerv. Våre vurderinger er gjort med bakgrunn i forvaltningsområdet for jerv, beiteprioriterte områder, kunnskap om skadehistorikk, skadepotensiale, anbefalinger fra rovviltnemnda, kunnskap om bestanden samt vær og klimatiske muligheter for iverksetting av uttak.

Vi viser til Miljødirektoratet sine vurderinger og bakgrunnsinformasjon for vedtaket i vedlegget "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018".

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensiale overfor beitenæringen i enkelte områder av region 7. Vi har derfor vedtatt ekstraordinære uttak av jerv i Saltdal og Bindal, og det er med bakgrunn i dette gitt oppdrag til SNO som har gjennomført uttak av 2 enkeltjerver i regionen i vinter.

Skadehistorikk og skadepotensiale for sau og tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen av søknadene som i dette tilfellet har fått avslag. Bestandssituasjonen for jerv og nemnda sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt i vår vurdering.

Miljødirektoratet har også lagt vekt på den differensierte geografiske forvaltningen av jerv nedfelt i forvaltningsplanen for rovvilt i region 7, selv om det er vanskelig å bruke beite- og jerveprioriterte soner som grunnlag for en tydelig differensiert forvaltningen av jerv i region 7. Årsaken er at jervesonene er små, og dekker ikke leveområdene som er nødvendig for å opprettholde forvaltningsmålet for jerv på lang sikt. Kun 4 av 10 påviste jerveynglinger i 2019 ligger innenfor jervesonene i forvaltningsplanen.

Vi legger til grunn nasjonal status for jerv og lovgrunnlaget i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018".

Direktoratet har forståelse for at søkerne er bekymret for faren for tap av sau og tamrein til jerv i kommende beitesesong. Vi vurderer imidlertid at skadepotensialet og hensynet til bestandssituasjonen for regionen som helhet ikke tilsier at det er grunnlag for å iverksette fellingsforsøk.

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Rovviltnemnda i region 7 v/Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge i 2019

Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge våren 2019

1. Bakgrunn

Etter naturmangfoldloven er jerven fredet. Det er likevel mulig å felle jerv med hjemmel i naturmangfoldloven sine unntaksregler, jf. § 18 første ledd b), blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Det er likevel et generelt vilkår for fellingstillatelse at dette ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

I Stortinget sitt rovviltforlik fra 2011 (Representantforslag 163 S, 2010-2011) er det grunnleggende prinsippet en todelt målsetting for rovviltforvaltningen der en vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og ivareta hensynet til levedyktige beitenæringer. Stortinget har ut fra dette fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv, med delmål fordelt på 5 av de 8 rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har gjennom sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av Stortinget sitt rovviltforlik at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden, og at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid bør reduseres til et minimum. Med ekstraordinært uttak menes det vedtak om skadefelling fattet av Miljødirektoratet med hjemmel i rovviltforskriften, der fellingsopdraget blir gjennomført i tråd med fastsatt instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt. Miljødirektoratet har sett seg nødt til å nytte ekstraordinære uttak som et supplement til lisensfelling for å redusere skadepotensialet overfor beitenæringene. De siste tre årene (2016/2017/2018) er det registrert henholdsvis 50, 40 og 58 ynglinger av jerv i Norge. I disse årene er det blitt tatt ut henholdsvis 7, 10 og 3 ynglinger i ekstraordinære uttak, i tillegg til uttak av enkeltdyr, for å redusere netto tall på jerveynglinger i forkant av beitesesongen.

Direktoratet konstaterer at lisensfelling som virkemiddel for å redusere skader av jerv ikke har gitt de ønskede resultater i enkelte område. På bakgrunn av dette har direktoratet vurdert det som nødvendig å gjennomføre ekstraordinære uttak av jerv i løpet av vinteren/våren 2019. Disse blir primært gjennomført i prioriterte beiteområder med kroniske skader på sau og/eller tamrein.

Når direktoratet har vurdert behovet for ekstraordinære uttak er det hovedsakelig blitt sett på skadehistorikken/skadepotensialet i de ulike områdene (punkt 5), og føringene som er lagt i regionale forvaltningsplaner i forhold til den differensierte forvaltningen av jerv (punkt 6). Videre er det gjort vurderinger knyttet til bestandstall og felling av jerv siste årene (punkt 4). Disse prioriteringene kan endres etter hvert på bakgrunn av resultater fra det pågående overvåkingsarbeidet.

2. Lovgrunnlag

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) utgjør den juridiske rammen for direktoratets vedtak om skadefelling.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) sier:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål å ta vare på artene og deres genetiske mangfold på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 blir fraveket, men tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om en bare tar hensyn til naturmangfoldet, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal en legge til grunn prinsippene i §§ 8 til 12 som retningslinjer ved utøvelse av offentlig styresmakt. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 blir ikke vurdert som relevant, da det ikke er aktuelt å sette fordyrende vilkår i disse sakene.

Vi viser til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det framgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til

næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 første ledd (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4 (se Tabell 4 i NINA Rapport 1391, og gjengitt som Tabell 1 i dette dokumentet).

3. Politiske føringer

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011) og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 der det ble inngått et nytt og samstemt rovviltforlik. I rovviltforliket i 2011 står det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølgingen av denne.

I Representantforslag 163 S (2010-2011) heter det:

2.2.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingsskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltneemndene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.

2.2.5 Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingskvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltneemdene. Rovviltneemdene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.

2.2.10 Når det gjelder jerv, konstateres det at lisensfelling per i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

2.2.11 Uttak av jerv gjennomført av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden, men likevel slik at uttak gjennomføres på en kostnadseffektiv måte.

4. Bestandssituasjon og overvåking av jerv

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet viser til omtalen av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av jerv som har vært gjeldende i både Norge og Sverige siden registreringssesongen 2014. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Som en del i arbeidet med ett felles overvåkingsprogram for rovvilt i Skandinavia, leveres bestandsstatusrapport både for Norge, og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv i Norge er 1. oktober hvert år.

Fellesrapport "Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 3-2018" (Tovmo m.fl. 2018) gir siste oversikt over verifiserte jerveynglinger i Skandinavia, og fordelt mellom Norge og Sverige, samt ett bestandsestimat basert på yngleregistreringen i begge land. Det ble påvist 182 ynglinger av jerv i 2018, hvorav henholdsvis 124 i Sverige og 58 i Norge. Den skandinaviske jervebestanden i 2018 beregnes til 890 jerv som er ett år eller eldre, hvorav anslagsvis 307 jerver i Norge. Den skandinaviske bestanden i sin helhet er på samme nivå som i fjor, men med en nedgang med 5 % i Norge og en økning med 12 % i Sverige sammenlignet med 2017.

NINA rapport 1553 gir siste oversikt over verifiserte jerveynglinger i hver region, og for hele landet. I årene 2016-2018 ble det registrert henholdsvis 50, 40 og 58 jerveynglinger på landsbasis. Direktoratet konstaterer at tallet på ynglinger er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger av jerv, når en ser på brutto tall ynglinger. Av de 58 registrerte ynglingene i 2018 ble det gjennomført hiuttak i 3 tilfeller, slik at netto tall før

beitesesongen 2018 var 55 ynglinger. I tillegg til hiuttak av 6 valper ble det felt 17 jerver på skadefelling i perioden 10. september 2017 til 9. september 2018.

Det skal foreligge omfattende kunnskap om den samlede belastning jervebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata vurderer den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, grunnet liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen har god oversikt over samlet belastning.

Tabell 1 (Hentet fra NINA Rapport 1553). Antall registrerte ynglinger i perioden 2016-2018 og et bestandsestimert på antall jerv ett år og eldre i Norge. Region 1 - omfatter Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder, Region 2 - omfatter Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold, Region 3 - omfatter Oppland, Region 4 - omfatter Østfold, Oslo og Akershus, Region 5 - omfatter Hedmark, Region 6 - omfatter Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, Region 7 - omfatter Nordland, og Region 8 - omfatter Troms og Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2016	2017	2018	Gjennomsnitt	Antall jerv
1	-	0	1	1	0,7	4,2
2	-	0	0	0	0	-
3	4	7	6	4	5,3	33,4
4	-	0	0	0	0	-
5	5	8	8	15	10,3	64,7
6	10	11	7	17	11,7	73,1
7	10	10	9	11	10,0	62,7
8*	10 (3)	14 (6)	9 (4)	10 (4)	11,0 (4,7)	68,9
Sum	39	50	40	58	49	307

* tallene i parentes angir ynglinger i Finnmark fylke. Antall ynglinger inkluderer ev. hiuttak som er gjennomført i perioden.

I den norske lisensfellingsperioden for jerv 10. september 2017 - 15. februar 2018 ble det til sammen felt 43 dyr av en samlet kvote på 113 jerv. Av disse ble 5 felt på skadefelling men belastet lisensfellingskvoten. Tabell 2 viser samlet antall felte dyr i perioden 10. september 2017 (men se *) - 9. september 2018. Det har hittil ikke blitt åpnet for lisensfelling av jerv i Sverige, men enkelte tilfeller av skadefelling skjer årlig. I tilsvarende periode ble det kun registrert 7 jerver felt på skadefelling i Sverige.

Tabell 2. Kvoter og felte jerv i Norge 10. september 2017 - 9. september 2018

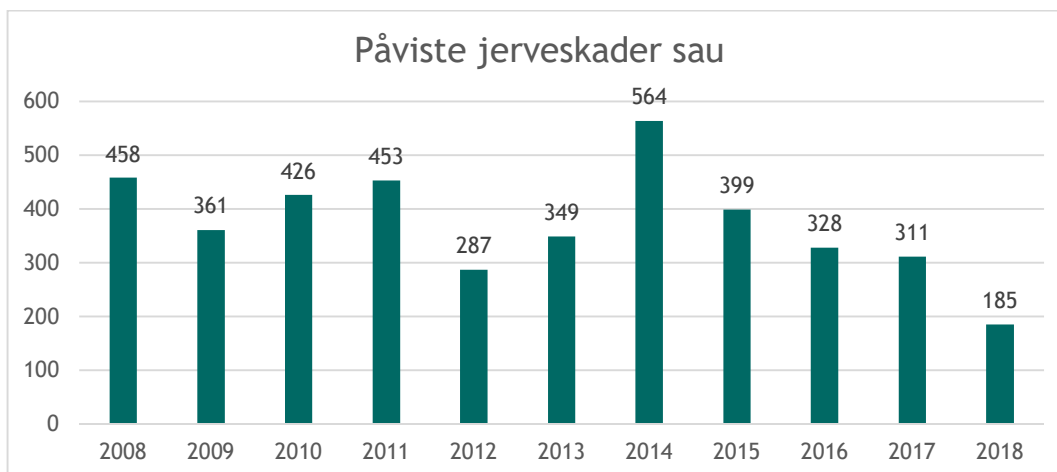
Forvaltningsregion	Kvote lisensfelling	Belastet lisenskvote	Skadefelling 16. februar - 9. september 2018
Region 1 - Vestlandet	8	0	5
Region 2 - Sør-Norge	2	0	1
Region 3 - Oppland	12	5	0
Region 4 - Oslo, Akershus, Østfold	-	-	0
Region 5 - Hedmark	14	12	5
Region 6 - Midt-Norge	23	8*	2
Region 7 - Nordland	16	3*	0
Region 8 - Troms og Finnmark	38	15	5
Totalt	113	43	18

* 2 valper i Nordland ble felt på skadefelling og 1 jerv i Trøndelag ble felt av dyrevelferdshensyn før lisensfellingsperioden. Ettersom fellingsene ble foretatt etter at nemndene hadde vedtatt kvoten belastet disse lisensfellingkvoten.

5. Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

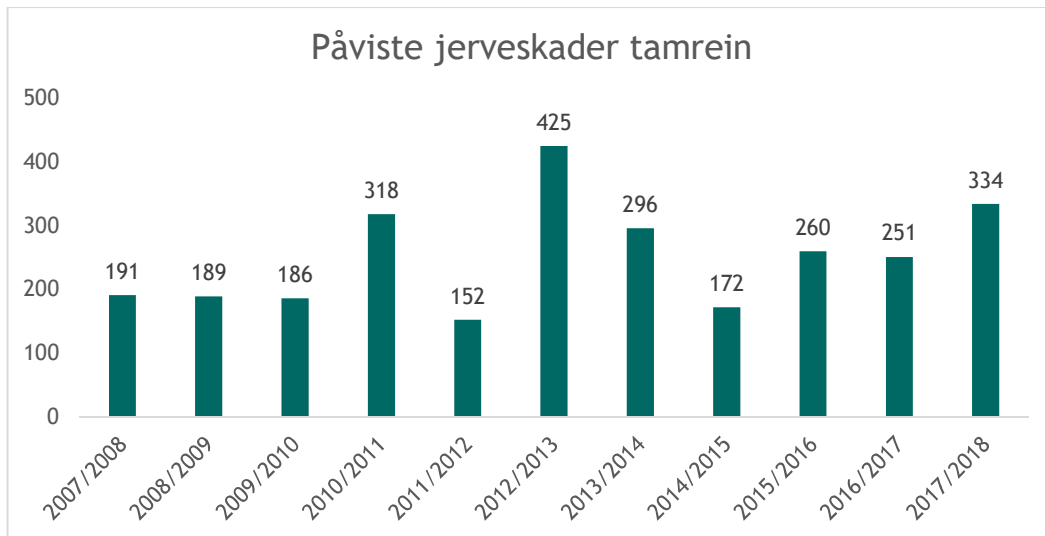
Alle kadaver av sau og tamrein meldt inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase, og utgjør grunnlag for utbetaling av erstatning for tap av husdyr til rovvilt.

Tall for dokumenterte tap av sau til jerv siste 10 år (Fig. 1) viser at skadene i beitesesongen 2018 var relativt lavt landet sett under ett (185 påviste kadaver, laveste verdi i tidsserien). 2014 representerte et toppår i dokumenterte skader av jerv på sau, men dette har minsket de siste årene. I snitt har andelen jerveskader av de samlede dokumenterte rovviltskadene på sau og lam ligget rundt 20 %.

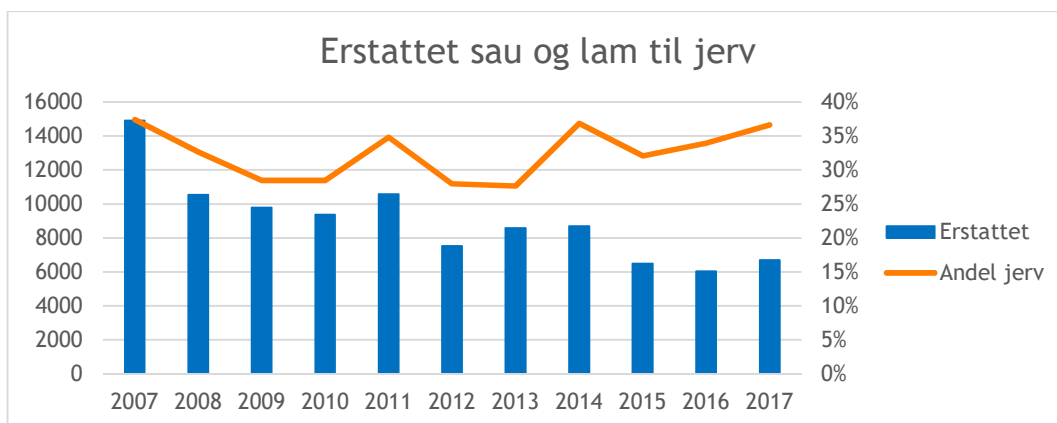
Figur 1. Påviste skader på sau forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge perioden 2008-2018. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivet dyr.

Tall for dokumenterte tap av tamrein til jerv i 2017/2018 var noe over gjennomsnittet for perioden (Fig. 2). Beitesesongen 2012/2013 representerte et toppår for skader av jerv på tamrein, mens de siste årene har vært på rundt gjennomsnittet for 10-års perioden. I 2016/2017 var 37 % av alle påviste tap av tamrein til rovvilt forårsaket av jerv.

Figur 2. Påviste skader på tamrein forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge reindriftsårene 2007/2008 - 2017/2018. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivet dyr.

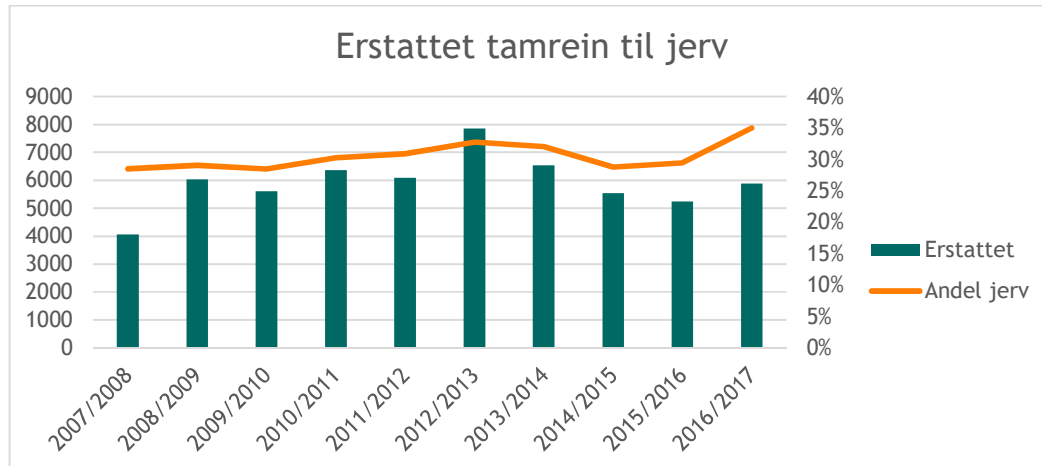
Utbetalte erstatninger for sau og lam til jerv har gått ned jamt og trutt de siste ti årene (Fig. 3), mens andelen jerveskader av samlede erstatning til rovvilt har vært jevn eller svakt stigende. For beitesesongen 2017 ble det utbetalt erstatning for 679 sau og 6021 lam som tapt til jerv, noe som utgjør 37 % av samlet rovvilterstatning.

Figur 3. Sau og lam erstattet som tapt til jerv (Tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av sau og lam til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2008-2017.

Utbetalte erstatninger for tamrein har vært minkende de siste tre år etter et historisk toppunkt i reindriftsåret 2012/2013 (Fig. 4). Andelen tamrein erstattet som tapt til jerv har

vært relativt konstant siste 10 år. For reindriftsåret 2016/2017 ble det erstattet 5975 tamrein som tapt til jerv, noe som utgjør 34% av samlet rovvilterstatning for tamrein.

Figur 4. Tamrein erstattet som tapt til jerv (tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av tamrein til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2007-2017.

6. Regionale forvaltningsplaner

I forvaltningsplanen har rovviltneemndene lagt opp til en geografisk differensiert forvaltning av jerv gjennom etablering av forvaltningssoner for jerv. Det følger av regionale forvaltningsplaner og av Stortinget sitt rovviltforlik at soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområde skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr være et prioritert virkemiddel, og i slike områder skal miljøforvaltningen bidra til å effektivisere slike uttak uavhengig av om bestandsmålet er nådd eller ikke.

I prioriterte rovviltområde skal beitenæringer tilpasset gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomst av rovvilt i beiteområdet. Ekstraordinære uttak av jerv er vurdert opp mot disse prinsippene, og Miljødirektoratets vedtak skal følge føringer som er lagt i de regionale forvaltningsplanene i forhold til differensiert forvaltning av jerv.

Miljødirektoratet legg her til grunn at de regionale rovviltneemndene med sin geografiske differensiering har ivaretatt de omsyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at en avgrensning av områder der ynglinger av jerv kan finnes er tatt ut fra en samlet vurdering, og er forventet å gi de beste samfunnsmessige resultater. Direktoratet legg tydelig vekt på differensieringen som rovviltneemndene har gjort i sine forvaltningsplaner.

Fra: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sendt: 7. jun 2019 14:26:13
Til: FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland
Tittel: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet

Vår ref 2019/2792

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Vennlig hilsen

Anders Braa | seniorrådgiver

e-post: Anders.Braa@miljodir.no

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1911-23

20. juni 2019

Faglige vurderinger knyttet til forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 (Nordland)

Klima- og miljødepartementet har det øverste ansvaret for forvaltning av rovvilt. For myndighet etter naturmangfoldloven følger dette av §§ 62 første ledd og 77 med tilhørende forskrifter om delegering av myndighet fra Kongen til departementet. Klima- og miljødepartementet har videre delegert myndighet til rovviltnemndene gjennom rovviltforskriften. Departementets adgang til å instruere nemndene fremgår av den hierarkiske organiseringen av forvaltningsapparatet. De regionale rovviltnemndene er statlige nemnder som organisatorisk er underlagt Klima- og miljødepartementet. Rovviltnemndene skal følge opp vedtatt politikk og regelverk. Departementet er ansvarlig for rovviltnemndene og har adgang til å instruere, hente inn og gjøre endringer i forvaltningsplanene.

Soneforvaltningen, der ulike områder prioriteres til henholdsvis rovdyr og beitedyr, er et sentralt prinsipp i rovviltpolitikken. Stortingets to rovviltforlik og Granavolden-plattformen sier at prinsippet skal praktiseres tydelig. Dette betyr at forvaltningsplanene skal legge opp til at bestandsmålene for rovdyr skal kunne nås innenfor de områder der rovdyr gis prioritet. Samtidig skal vi ha gode og sammenhengende beiteområder, men slik at vi unngår at det blir for mange ungekull (ynglinger) av rovvilt i prioriterte beiteområder.

Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet gav i 2014 signaler om behovet for tydeligere soneforvaltning i region 7. Dette ble fulgt opp direkte med region 7 i brev og møter i 2015, 2016, 2017 og 2018. Siden disse klare signalene ikke ble fulgt opp av region 7 kalte Klima- og miljødepartementet, ved brev av 2. juli 2018, inn forvaltningsplanen for rovvilt region 7 (Nordland). Planen er derfor nå i departementet for gjennomgang og for vurdering av mulige endringer. Som et ledd i denne prosessen ønsker vi at Landbruksdirektoratet skal gi faglige innspill til forvaltningsplanen, på lik linje med

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Morten Gluva
22 24 58 32

Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har tidligere gitt faglige innspill til forvaltningsplanen for region 7, men vi finner det hensiktsmessig ut fra den tiden som er gått at Miljødirektoratet foretar en ny faglig, uavhengig vurdering av planen.

På lik linje vil vi be Landbruksdirektoratet om en faglig, uavhengig vurdering av planen, herunder en vurdering av hvordan den geografisk differensierte forvaltningen best kan ivaretas, dvs. som hensyntar både rovvilt og beitedyr. Som del av dette ber vi om at direktoratet blant annet bidrar med kunnskap om forvaltning av sau og tamrein og hvordan landbrukets virkemidler eventuelt kan benyttes for å redusere tapene av sau og tamrein til rovvilt i de rovdyprioriterte områdene. Dersom direktoratet ser at det kan bidra med sin fagkunnskap også på annen tematikk, og som er av betydning for balanserte løsninger mellom rovvilt og beitedyr i planen, ønskes dette velkommen.

Vi ber om at disse faglige vurderingene sendes til Klima- og miljødepartementet, med kopi til Landbruks- og matdepartementet, senest 15. oktober 2019.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Morten Gluva
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Rovviltnemnda i region 7

Adresseliste

Landbruksdirektoratet	Postboks 8140 Dep	0033	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Torgarden		

KOPPI

Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Trondheim, 22.07.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/6465

Saksbehandler:
Anders Braa

Kvote for betinget skadefelling av bjørn i regionene 6, 7 og 8 i 2019 - utvidelse av kvoten

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling i rovviltregion 6, 7 og 8 med ytterligere to (2) brunbjørn. Myndigheten gis til de aktuelle fylkesmenn i de aktuelle rovviltregionene i perioden 22. juli 2019 til og med 15. oktober 2019.

Miljødirektoratet viser til vårt vedtak 29. mai 2019 om kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2019/2020. Direktoratet fastsatte en samlet kvote for rovviltregionene 6 (Midt-Norge), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark) på fem (5) brunbjørn i perioden 1. juni 2019 til og med 15. oktober 2019. Myndigheten til å iverksette fellingstillatelse jf. rovviltforskriften § 9, ble samtidig delegert til Fylkesmennene i regionene.

Miljødirektoratet har 22. juli 2019, fått melding om at den vedtatte kvoten er fylt etter fellinger av brunbjørn i kommunene; Evenes, Snåsa, Selbu (2) og Neiden i Finnmark. Fire av de fem felte bjørnene er hanndyr, 1 er så langt ukjent kjønn. Det er også felt en hannbjørn på skadefelling i Stor-Elvdal, denne er felt i medhold av betinget kvote gitt av rovviltnemnda i region 5, Hedmark. Det er ikke registrert annen avgang av brunbjørn i perioden fra 29. mai 2019 til d.d i Norge.

Miljødirektoratet har gjort en ny vurdering av skader forårsaket av brunbjørn på sau i de aktuelle regionene, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vårt brev av 29. mai 2019. På dette grunnlag utvides kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn som kan iverksettes av Fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 etter rovviltforskriften § 9, dersom skadesituasjonen tilsier det.

Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6. Det er nå felt fem bjørner etter 1. mai i år i regionene 6, 7 og 8, og vi viser til at

bestandsstatus for de aktuelle regionene er til dels godt under de nasjonale bestandsmålene. Vi ber derfor Fylkesmennene om å vurdere innslagspunktet for tillatelse til felling av brunbjørn slik at eventuell bruk av den utvidede kvoten blir rettet mot individer med stort skadepotensiale.

Det forutsettes nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun gjenstår en fellingstillatelse i området. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede fellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal legges på Miljøvedtaksregisteret av den myndighet som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, vedtar Miljødirektoratet utvidelse av kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn i region 6, 7 og 8 i 2019 med to (2) brunbjørn. Tillatelsen gjelder rovviltregionene 6, 7 og 8 i perioden 22. juli 2019 til og med 15. oktober 2019.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Aina Holst
fung. avdelingsdirektør

Anders Braa
fung. seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statens naturoppsyn Rovviltnemnda region 6 v/Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenälma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Rovviltnemnda region 7 v/Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Rovviltnemnda region 8 v/Fylkesmannen i Troms og Finnmark / Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO

Skogstad, Øyvind

Fra: Jon Arne Leirvik <Jon.Arne.Leirvik@hemnes.kommune.no>
Sendt: mandag 19. august 2019 11:02
Til: Skogstad, Øyvind
Kopi: post@miljodir.no
Emne: Mulighet for ekstraordinært uttak av jerv i vinter

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Flagget

Hei!
Med bakgrunn i den alvorlige tapssituasjonen vi har på sau, på Korgfjellet i Hemnes/ Vefsn denne sommeren, ønsker vi at det må ses på muligheten for ekstraordinært uttak av jerv til vinteren. Det vil være aktuelt med uttak av enkeltindivider, og eventuelt hiuttak. Vi ønsker at Fylkesmannen tar dette opp med Miljødirektoratet så snart som mulig, for slik som forholdene er nå i sommer kan vi ikke ha flere år. Det er pr nå funnet over 40 kadavere i et lite geografisk område.

Hemnes kommune ønsker å bli kontaktet når svaret fra Miljødirektoratet foreligger.

På forhånd takk!

Med hilsen

Jon Arne Leirvik
Saksbehandler - Landbruk
91 63 92 22

Jon.Arne.Leirvik@hemnes.kommune.no
www.hemnes.kommune.no

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 19.08.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/5783

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om ingen lisensfelling i rovviltregionene 6, 7 og 8 i 2019

Miljødirektoratet beslutter å ikke åpne for lisensfelling av brunbjørn innenfor region 6, 7 og 8 i 2019. Bakgrunnen for beslutningen er at bestanden av bjørn fortsatt ligger under bestandsmålet i disse rovviltregionene og det foreligger ikke et bestandsmessig grunnlag for å redusere bestanden eller for å regulere bestandens utbredelse. Det har vært en nedgang i påviste bjørneskader, samt effektive uttak i form av skadefellinger av bjørn i prioriterte beiteområder i løpet av sesongen. Miljødirektoratet viser for øvrig til at dersom det oppstår akutte skadesituasjoner forårsaket av bjørn vil skadefelling av skadegjørende individ kunne vurderes i henhold til gjeldende regelverk.

Bakgrunn

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling etter forskriftens § 10 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Direktoratet viser videre til brev til Miljødirektoratet fra Rovdata datert 15. mai 2019 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av rapporten fremgår det at de nasjonale målene for antall ynglinger av brunbjørn ikke er nådd for regionene 6, 7 og 8.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Kunnskapsgrunnlaget

Vurdering av bestandssituasjonen for brunbjørn:

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale

overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata 15. mai 2019 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn, rapport fra Rovdata mars 2019 vedrørende DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2018 (NINA Rapport 1658), og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. DNA-analyser av innsamlede prøver gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanndyr og hunndyr.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Det Nasjonale overvåkingsprogrammet benytter en metode utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), for å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I henhold til rapporten fra Rovdata, er det beregnet at det i 2018 ble født mellom 3 og 13 kull i Norge, og at det mest sannsynlig ble født 8 kull.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 138 ulike brunbjørner i Norge i 2018, 63 hunnbjørner og 75 hannbjørner. Dette er en liten oppgang sammenliknet med 2017, se tabell 1. Hunnbjørnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag og Hedmark fylker. Antallet på 138 ulike individer er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en lykkes i å samle materiale fra samtlige individer i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Analyser har vist at opptil halvparten av alle binner som blir påvist i Norge, har sitt viktigste leveområde i Sverige (Bischof m fl. 2015).

Tabell 1. Oversikt over antall brunbjørner registrert i Norge samt antall beregnede ungekull 2012 - 2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hannbjørn	76	93	82	75	74	70	75
Hunnbjørn	51	55	54	53	51	55	63
Totalt antall individer	137	148	136	128	125	125	138
Antall ungekull	6	7	6	6	6	7	8

Av de 138 individene som ble påvist i Norge i 2018 er 87 kjent fra før (2005-2017) ved DNA-analyse i enten Norge, Sverige, Finland og/eller Russland. Blant de 138 individene i Norge har 6 av disse med sikkerhet blitt påvist med DNA-analyser i Sverige (4) og Russland (2), i perioden 2005 - 2017.

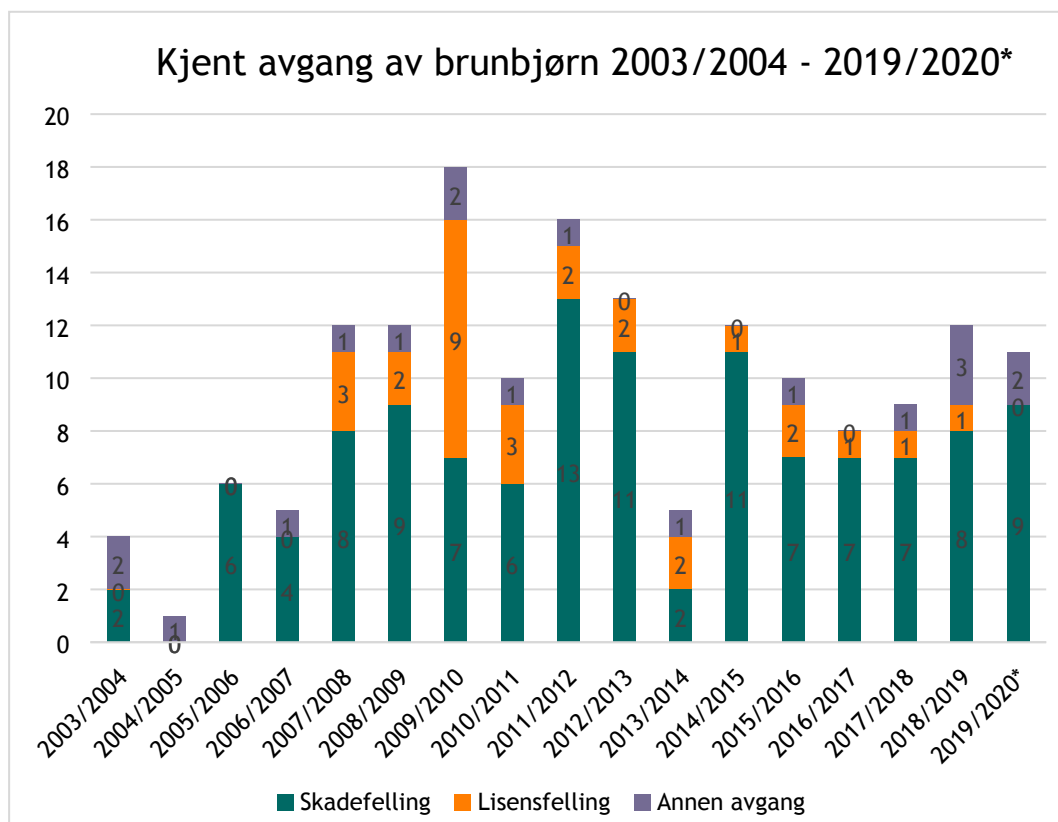
Rovviltforliket fra 2011 sier at det skal tilstrebes en brunbjørnebestand der antall hanner ikke overstiger 1,5 ganger antallet binner. Det ble registrert en avgang på 12 brunbjørner i Norge i løpet av 2018, 9 hannbjørner og 3 hunnbjørner. 8 av disse hadde blitt påvist i Norge ved DNA-analyse tidligere (6 hannbjørn og 2 hunnbjørn). 2 av de døde bjørnene var årsunger. Dette betyr at av de 75

hannene som ble registrert i fjor lever maksimalt 69. Dermed er forholdstallet mellom hannbjørner og hunnbjørner under det tak på 1,5 som ble fastsatt av Stortinget.

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. I rapporten «Björnstammens storlek i Sverige 2013» fra Det skandinaviske bjørneprosjektet er bestanden av bjørn i Sverige vurdert til å bestå av omlag 2800 individer. Dette er en reduksjon i bestanden fra første bestandsestimat i 2008 hvor bjørnebestanden var estimert til om lag 3200 individer.

På svensk side er det åpnet for skade- og lisensfelling ("skydds- og licensjakt"). Fram til og med 2012 økte lisensfellingskvotene. I tillegg har skadefelling på våren, primært i reinbeiteområdene i grenseområdene mot Norge, fått en økt betydning siden 2008. Total kjent avgang av brunbjørn i Sverige i 2013 til og med 2018 har vært i gjennomsnitt ca. 324 bjørner per år. Bestandsnedgangen i Sverige som følge av stort uttak de siste årene vil kunne få stor betydning for tiden det tar før man oppnår det vedtatte bestandsmålet i Norge. Så langt i 2019 er kjent avgang i Sverige 51 bjørner, hvorav 41 er felt på skadefelling.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap), og felling av store bjørnehanner medfører økt forekomst av infanticid året etter. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisens- og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen (se figur 1). Så langt i 2019 er det registrert 11 døde bjørner, hvorav 8 hannbjørner og 3 hunnbjørner. Av disse er 9 bjørner felt på skadefelling, 1 er påkjørt av tog og 1 bjørnunge død av ukjent årsak.

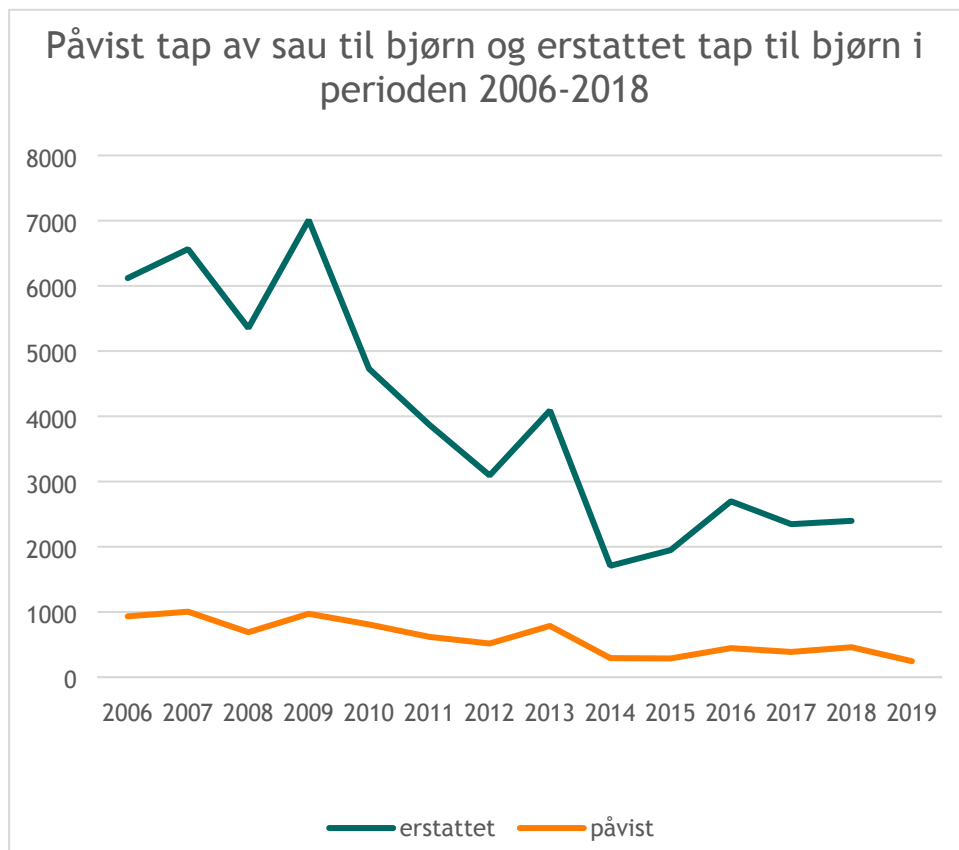
Figur 1. Total kjent avgang av brunbjørn i Norge 2003 til 2019* (* t.o.m. 19. august 2019).

Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein:

For landet som helhet har det vært en tydelig nedgang i antall sau som er verifisert tatt av rovvilt, og sau erstattet som drept av rovvilt de siste årene. Antallet sau på utmarksbeite har holdt seg relativt stabilt i de siste 10 årene, men innenfor yngreområdene for brunbjørn har flere brukere omstilt til annen drift eller har besetningen innenfor rovviltavvisende gjerder.

Fra 2012 til 2018 har antall sau det er søkt erstatning for gått ned fra 52 000 til 34 500, tall som også inkluderer normaltapet. Etter beitesesongen 2018 utbetalte fylkesmennene erstatning for omtrent 17 000 sau som drept av fredet rovvilt. Dette er en nedgang på omtrent 14 000 dyr fra beitesesongen 2013 hvor 31 000 sau og lam ble erstattet, og på omtrent 23 000 dyr fra beitesesongen 2007 hvor nærmere 40 000 sau ble erstattet.

Brunbjørn er totalt sett en vesentlig skadevolder på sau. Skadene kan variere mye, både mellom år og områder, og tapene er redusert betraktelig de siste årene. I 2018 ble det erstattet 2397 sau og lam som tatt av bjørn, hvilket er en liten oppgang fra 2017 hvor det ble erstattet 2346 sau og lam som tapt til bjørn. Til sammenligning ble det i 2009 erstattet 7000 sau og lam som tatt av bjørn, noe som viser at skadene forårsaket av bjørn har gått vesentlig ned de seinere år (figur 2).

Figur 2. Sau og lam erstattet som drept av brunbjørn i perioden 2006 - 2018 og påviste (dokumentert eller antatt sikkert) tap til bjørn i perioden 2006 - 2019. For 2019 vises tap fram til 13. august.

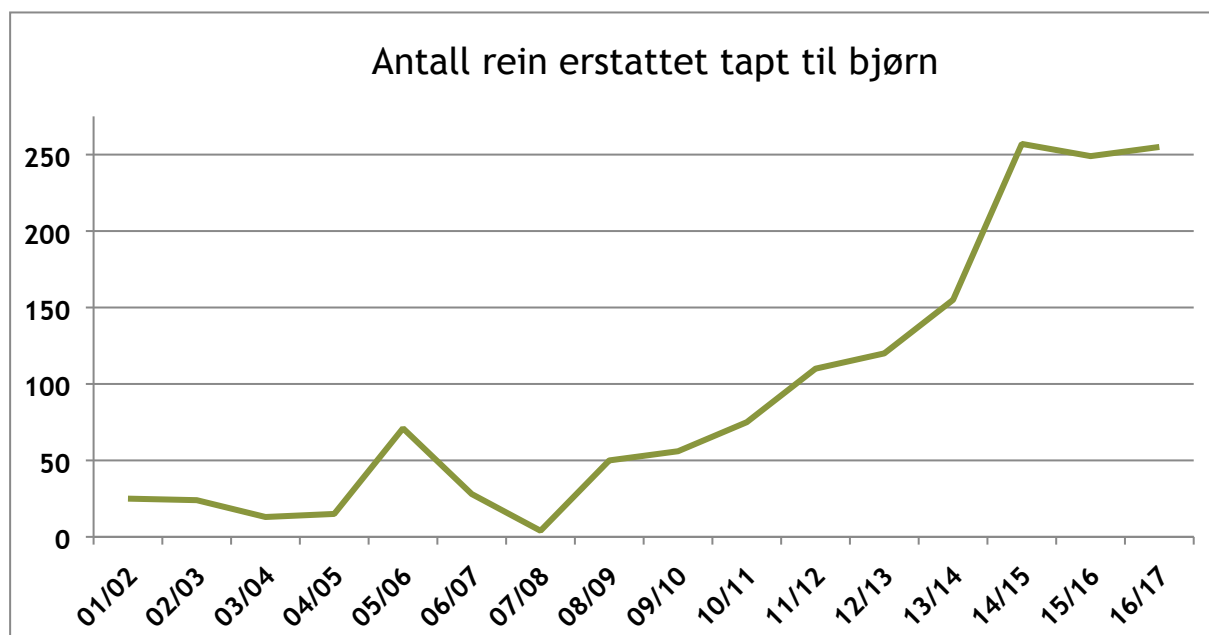
Det har også vært en nedgang i antall påviste rovviltskader forårsaket av brunbjørn (*dokumentert eller antatt sikkert*). I 2018 ble det dokumentert eller antatt drept 459 sau og lam av brunbjørn i hele Norge. Tilsvarende tall for 2013 var 786 verifiserte skader, og 516 i 2012. For rovviltregionene med bestandsmål for brunbjørn er det også en generell nedgang i dokumenterte og antatte skader forårsaket av brunbjørn de siste årene, men det var en økning i verifiserte skader i 2018 sammenlignet med de foregående fire årene (se tabell 2). Så langt i 2019 er antall verifiserte skader noe lavere enn tilsvarende periode i fjor.

Tabell 2. Antall sau og lam dokumentert eller antatt drept av brunbjørn 2012-2018 i de aktuelle fylker med mål om yngling av brunbjørn

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Hedmark	153	108	87	22	102	125	24 (20)	20
Møre og Romsdal	9	0	0	0	0	0	0 (0)	0
Trøndelag	193	435	116	137	267	239	311 (199)	163
Nordland	80	101	59	7	12	0	23 (3)	29
Troms	17	26	0	14	27	9	71 (71)	3
Finnmark	9	0	0	86	0	3	0 (0)	26
Totalt	461	670	262	266	394	376	459 (293)	243

*For kolonnen 2019 vises antall sau og lam dokumentert og antatt drept av bjørn så langt i år (fra 1. januar 2019 - 13. august 2019), tallene i parentes i kolonnen 2018 tilsvarer samme periode.

Brunbjørnens predasjon på tamrein er undersøkt i en studie i Nord-Sverige. Predasjonen på tamrein er størst under kalvingsperioden. Grad av overlapp mellom kalvingsområder og tette bjørnebestander vil derfor ha stor innvirkning på skadepotensialet. De fleste reinbeitedistrikter i Norge har kalvingsområder som i liten grad har besøk av brunbjørn, og det påvises kun noen få rein drept eller skadet av brunbjørn hvert år. Likevel har forskningsprosjektet vist at brunbjørnpredasjon på reinkalv i kalvingsperioden kan være veldig vanskelig å påvise. Dette har i økt grad blitt tatt hensyn til i skjønnsvurderingen i erstatningsutmålingen, og antall rein erstattet til brunbjørn har økt de siste årene (Figur 3).

Figur 3. Tamrein erstattet som drept av brunbjørn reindriftsåret 2001/2002 - 2016/2017.

Om arealdifferensiering i rovviltregionene:

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. For å øke forutsigbarheten i beitenæringen skal det, utenfor prioriterte

ynngleområder for brunbjørn, gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

I sine forvaltningsplaner legger rovviltnemndene opp til en begrenset utbredelse av ynglende brunbjørn innenfor regionene for å redusere tap og konfliktnivå. I tråd med rovviltforliket av 2011 skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling i prioriterte rovviltområder, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det vil si at rovviltet gis tydelig prioritet fremfor produksjoner basert på utmarksbeite, og at det skal praktiseres en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder.

Miljødirektoratet legger til grunn at de regionale rovviltnemndene i sin geografiske differensiering søker å ivareta hensyn som er nedfelt naturmangfoldloven § 12. Direktoratet viser for øvrig til våre uttalelser til forvaltningsplanene for region 6 og 7 angående den geografiske differensieringen relatert til bjørn som nemndene i disse regionene har lagt til grunn.

Rovviltnemndenes vedtak og anbefalinger

I region 5 - Hedmark er bestandsmålet for bjørn på 3 årlige ynglinger oppnådd og det er den regionale rovviltnemnda som har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling. I region 3 - Oppland er det ikke mål om fast bestand og ungekull av bjørn, og dermed er det rovviltnemnda som har myndighet å fastsette lisensfellingskvote for bjørn. Nemnda i region 5 vedtok 12. april 2019 en samlet kvote for betinget skadefelling og lisensfelling på inntil 5 bjørner, der det som gjenstår på skadefellingskvoten per lisensfellingens oppstart blir lisensfellingskvoten for regionen. Så langt er det registrert avgang på 2 bjørner, hvorav en er belastet kvoten og en er ukjent dødsårsak. Det gjenstår 4 bjørner på kvoten. Rovviltnemnden i region 3 vedtok 8. august 2019 en lisensfellingskvote på 1 bjørn. Ingen bjørner er felt i Oppland i år.

Totalt har rovviltnemndene i region 6 og 8 anbefalt en kvote på 7 brunbjørner fordelt på ulike områder innenfor fylkene, og rovviltnemnden i region 7 har anbefalt at det kun åpnes for lisensfelling dersom skader oppstår i viktige beiteområder i beitesesongen 2018. I region 6 er det registrert 5 døde bjørner, i Finnmark 2 bjørner (hvorav 1 binne) og i Nordland 1 bjørn etter 1. juni 2019.

Rovviltnemnda i region 6 - Trøndelag og Møre og Romsdal (møte 28. mai 2019).

Rovviltnemnda for region seks foreslår følgende kvote for lisensfelling av bjørn i 2018 for region 6 Midt-Norge i perioden 1. juni 2019 - 15. oktober 2019:

- Prioritert beiteområde:
 - 2 bjørner
- Forvaltningsområde bjørn:
 - 0 bjørner

Binne med unge(r) samt hennes unger (uansett alder) er unntatt fra fellingstillatelsen.

Bjørner som eventuelt felles på skadefelling i forkant av lisensfellingsperioden belastes lisensfellingskvoten.

Rovviltnemnda i region 7 - Nordland (møte 29. mai 2019)

Dersom det i løpet av vår/sommer 2019 oppstår skadesituasjoner knyttet til bjørn uten unger i prioriterte beiteområder, anbefaler rovviltnemnda at direktoratet åpner for en begrenset lisensfelling i slike områder. Rovviltnemnda ber Miljødirektoratet ha spesiell fokus på problemene med bjørn som har oppstått i Grane og Hattfjelldal.

Rovviltnemnda i region 8 - Troms og Finnmark (møte 7. mai 2019)

Finnmark: Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-områdene i Finnmark. Det anbefales en kvote på fire - 4 - bjørn i B-området i Finnmark, hvorav inntil to binner. Kvoten fordeles til 1 bjørn i B-området øst for Munkefjorden i Sør-Varanger kommune og inntil 3 bjørner til B-området i Finnmark for øvrig. Det anbefales at lisensfelling stoppes i Finnmark dersom det blir felt to binner, uavhengig av hvor i B-området felling skjer.

Troms: Det anbefales ikke å åpne for jakt i A-området i Troms. Det anbefales en kvote på én - 1 - bjørn i B-området i Troms.

Bjørnebinner med unger som opptrer sammen bør unntas fra tillatelsen.

Miljødirektoratet sin vurdering

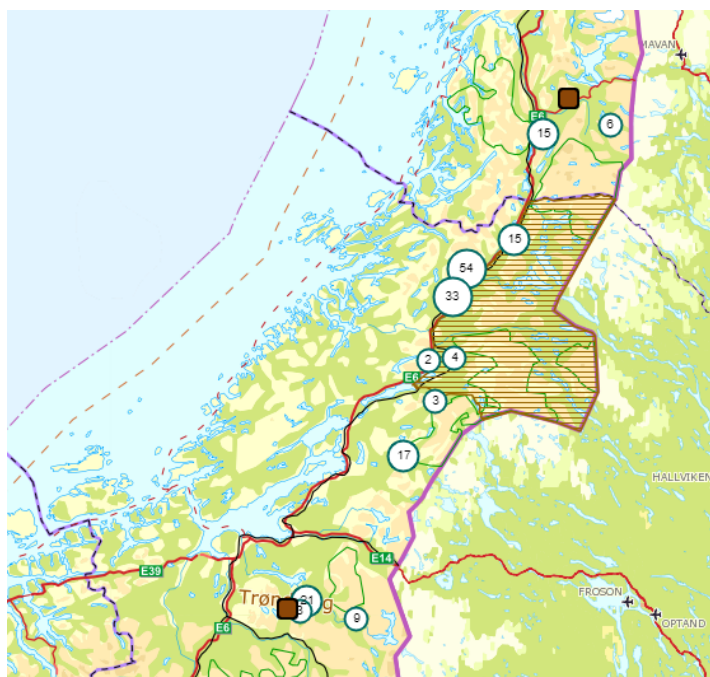
Lisensfelling, og for gaupe kvotejakt, er det primære virkemidlet for å regulere bestanden av fredet rovvilt i Norge. Dette inkluderer både regulering av bestandsstørrelse og av bestandsutbredelse, på bakgrunn av hva bestandsstørrelsen og/eller utbredelsen medfører av potensiale ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Skademotivert lisensfelling etter naturmangfoldloven § 18 b er forskjellig fra skadefelling, hvor den primære hensikten er å håndtere akutte skadesituasjoner ved å felle det skadegjørende individ.

Bestandsmålet for bjørn i Norge er på 13 årlige ynglinger. Av regionene som har nasjonale mål om ynglinger av brunbjørn er det kun region 5 som har nådd dette i dag. Utviklingen i brunbjørnbestanden i Norge har de siste årene gått sakte, og bestanden er i dag fortsatt betydelig under målet. Antall påviste brunbjørnindivider har vist en nedadgående trend siden 2009, selv om det er en liten økning for 2018. Beregnet antall ynglinger har holdt seg relativt stabilt i samme periode (se tabell 1). At antall ynglinger holder seg stabilt beror på at nedgangen i antall påviste bjørneindivider i hovedsak forklares i en nedgang i antall påviste hannbjørnindivider, mens antall binner har vært stabilt, og fra 2017 svakt økende. Utviklingen blant hannbjørner og hunnbjørner er et følge av at forvaltningen av brunbjørn i Norge generelt er innrettet mot bevaring av hunnbjørner. Fortetting av hunnbjørner og økt gjennomsnittsalder på disse er viktig for måloppnåelsen framover. Et økende uttak av større og eldre hannbjørner i områder tilgrensende hunnbjørnområder kan ha en negativ påvirkning på ungeoverlevelsen som følge av en økt forekomst av infanticid, noe som på sikt kan påvirke bestandsmåloppnåelsen. Trenden i den norske delen av bestanden må ses i sammenheng med utviklingen på svensk side av fellesbestanden, som også viser en generell nedgang. Uttak på skadefelling i grensenære områder på våren vil ha en særlig betydning for den norske delen av bestanden. Utviklingen i grenseområder i Finland og Russland er i mindre grad kjent eller sammenlignbar.

Antall påviste skader forårsaket av bjørn har hatt en generell nedgang siden 2009. De fire siste beitesesongene har hatt de laveste tapstallene i samme periode. Så langt i 2019 er antall påviste bjørneskader lavere enn i fjor ved tilsvarende tidspunkt i beitesesongen (pr. 13. august). Skadene er avgrenset til et fåtall områder hovedsakelig utenfor bjørneforvaltningsområder, og ser ut til å skyldes en til flere bjørneindivider i hvert område (se figur 4). Skadesituasjonen i Evenes er løst etter at 1 bjørn ble felt der 11. juni. Skadesituasjonen i Verdal er trolig løst etter at bjørn ble felt der 16. august.

Til sammen er 7 bjørner felt innenfor regionene 6, 7 og 8 etter 1. juni i år. I tillegg er 1 binneunge påkjørt av tog. 1 bjørn ble felt i Meråker i Trøndelag 18. april.

Særlig ett område utpeker seg med omfattende bjørneskader utenfor områder prioritert til brunbjørn; Grong og Namsskogan i Trøndelag vest for E6. Her er det påvist 87 bjørneskader på sau fram til 14. august i år i to adskilte områder. Skadevolder antas å være to adskilte binner, der minst en av disse har unger. Det er ikke aktuelt å omfatte binne med unger i lisensfelling.

Figur 4a. Påviste skader i Trøndelag og Nordland fra 1. juni til 13. august 2019.

Figur 4b. Påviste skader forårsaket av bjørn i Troms og Finnmark fra 1. juni til 13. august 2019.

Det er gjennomført ett uttak av bjørn i Trøndelag i forkant av beitesesongen, på bakgrunn av skader i beitesesongen 2018. Det ble felt 1 bjørn i Meråker kommune i april. Dessuten ble det registrert en død bjørneunge (binne) i Trysil, Innlandet fylke i mai.

Ut fra en totalvurdering av alle ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet at det ikke finnes noen begrunnelse for lisensfelling for å regulere bjørnebestandens størrelse. Snarere er det et økende behov for vurdering av tiltak som kan bidra til å bringe bjørnebestanden i Norge nærmere vedtatt bestandsmål. Lisensfelling kan imidlertid være et virkemiddel også for å begrense bestandens utbredelse utfra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Forekomst av brunbjørn i beiteprioriterte områder kan medføre et vesentlig skadepotensiale, og lisensfelling utenfor bjørneforvaltningsområder kan være motivert ut fra dette skadepotensialet, selv om bestanden er under regionale og eller nasjonale bestandsmål. Lisensfellingsskvoten i Norge fastsettes så sent som mulig under beitesesongen, før lisensfellingsperiodens start, for å ta hensyn til skadesituasjoner forårsaket av brunbjørn utenfor bjørneprioriterte områder.

Det er et ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Stortinget har, gjennom rovviltforliket i 2011, sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Nåværende trender i bestands- og skadeutvikling gir mindre rom til en bred adgang til lisensfelling også utenfor forvaltningsområder for brunbjørn i Norge.

Med unntak av skadesituasjonen i Grong/Namsskogan kommuner, der skadene trolig forårsakes av to binner med delvis tilhold også innenfor forvaltningsområde for bjørn, er det få påviste skader i år sammenlignet med tidligere år på tilsvarende tid. Miljødirektoratet vurderer at det ikke er ønskelig å åpne for lisensfelling på bakgrunn av behov for regulering av bestandens utbredelse, motivert gjennom de skadesituasjoner som foreligger per dags dato, samt kjent aktivitet av brunbjørn i regionene. Direktoratet vurderer videre, på bakgrunn av brunbjørnens bestandsstatus, utviklingen i

brunbjørnbestanden de siste årene samt kjent avgang av brunbjørn så langt i år, at skadesituasjoner best løses gjennom skadefelling som virkemiddel.

Gjennom vedtak om skadefelling kan felling lettere rettes mot skadevoldende individ enn det er mulig gjennom lisensfelling.

Miljødirektoratet finner ikke grunnlag for å åpne for lisensfelling i regionene 6, 7 og 8 i 2019.

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter etter eget tiltak å ikke åpne for lisensfelling av bjørn innenfor rovviltregionene 6, 7 og 8 i 2019.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Fylkesmannen i Troms og Finnmark / Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal

Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Trondheim, 19.08.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/5783

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Kvote for betinget skadefelling av bjørn i regionene 6, 7 og 8 i 2019 - utvidelse av kvoten

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling i rovviltregion 6, 7 og 8 med ytterligere to (2) brunbjørn. Myndigheten gis til de aktuelle fylkesmenn i de aktuelle rovviltregionene i perioden 16. august 2019 til og med 15. oktober 2019.

Miljødirektoratet ber Fylkesmennene om å heve innslagspunktet for tillatelse til fellinger av brunbjørn, slik at eventuell bruk av den nå utvidede kvoten blir rettet mot individer/områder i pågående og akutte skadesituasjoner og hvor skadepotensialet er stort. Hvilke alternative forebyggende tiltak som er vurdert må også fremgå tydelig av eventuelle fellingsvedtak fra Fylkesmannen.

Miljødirektoratet viser til vårt vedtak 29. mai 2019 om kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2019/2020, til vedtak om å øke kvoten med to bjørner datert 22. juli 2019, samt SMS med varsel om ytterligere økning i kvoten med ett dyr utsendt fredag 16. august og ny SMS om økning av kvoten med ett dyr utsendt lørdag 17. august. Dette brevet er en skriftlig bekreftelse på tillatelse gitt per SMS 16. og 17. august 2019.

Bakgrunn

Direktoratet satte en samlet kvote for rovviltregionene 6 (Midt-Norge), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark) på fem (5) brunbjørn i perioden 1. juni 2019 til og med 15. oktober 2019. Myndigheten til å iverksette fellingstillatelse jf. rovviltforskriften § 9, ble samtidig delegert til Fylkesmennene i regionene. Videre har vi i brev 22. juli 2019, utvidet kvoten til å gjelde ytterligere to bjørner.

Miljødirektoratet har 16. august 2019, fått melding om at også den utvidede kvoten vedtatt 22. juli, er fylt opp. Dette etter skadefellinger av brunbjørn i Sør-Varanger kommune 25. juli og Verdal kommune 16. august. En av de syv bjørnene som er felt på skadefelling i region 6, 7 og 8 etter 1. juni, var en ung binne felt i Sør-Varanger kommune, de øvrige seks bjørnene var hanndyr i ulike

aldre. Det er også felt en hannbjørn på skadefelling i Stor-Elvdal, denne er felt i medhold av betinget kvote gitt av rovviltneemnda i region 5, Hedmark. Videre ble det 17. august meldt om at en ung bjørnebinne var påkjørt av tog og avlivet i den forbindelse i Grong kommune. Sistnevnte belastes den utvidede kvoten gitt i dette brev. Ytterligere 1 bjørnunge er funnet død i Hedmark i mai, med ukjent dødsårsak og dermed ikke belastet kvote. Det er ikke registrert annen avgang av brunbjørn i perioden fra 29. mai til 19. august 2019 i Norge.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har gjort en ny vurdering av skader forårsaket av brunbjørn på sau i de aktuelle regionene, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vårt brev av 29. mai 2019. På dette grunnlag utvides kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn som kan iverksettes av Fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 etter rovviltforskriften § 9, dersom skadesituasjonen tilsier det.

Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6. Det var per 16. august, felt syv bjørner etter 1. mai i år i regionene 6, 7 og 8, i tillegg ble en bjørn påkjørt av tog i Grong kommune 17. august. Vi viser til at bestandsstatus for de aktuelle regionene er til dels godt under de nasjonale bestandsmålene. Miljødirektoratet ber Fylkesmennene om å heve innslagspunktet for tillatelse til fellinger av brunbjørn, slik at eventuell bruk av den nå utvidede kvoten blir rettet mot individer/områder i pågående og akutte skadesituasjoner og hvor skadepotensialet er stort. Hvilke alternative forebyggende tiltak som er vurdert må også fremgå tydelig av eventuelle fellingsvedtak fra Fylkesmannen.

Det forutsettes nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun gjenstår en fellingstillatelse i området. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede fellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, vedtar Miljødirektoratet utvidelse av kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn i region 6, 7 og 8 i 2019 med to (2) brunbjørn. Tillatelsen gjelder rovviltregionene 6, 7 og 8 i perioden 16. august 2019 til og med 15. oktober 2019.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

En bjørn ble påkjørt av tog, og avlivet som følge av dette, 17. august 2019, i Grong kommune. Denne avgangen belastes kvoten, slik at det per 19. august, gjenstår 1 brunbjørn av den her utvidede betingede kvoten.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hansen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 6	c/o Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	14/3238-120	23.08.2019

Midlertidig videreføring av prøveordning i lisensfelling av jerv

Klima- og miljødepartementet viser til gjennomføringen av prøveordningen med bruk av kunstig lys på åte og elektronisk overvåking av fangstbåer for jerv. Opprinnelig var dette en treårig ordning med oppstart i 2015, men ordningen ble senere videreført med en fjerde lisensfellingssesong fram t.o.m. 15. februar 2019. Dette ble gjort samtidig som Miljødirektoratet gjennomførte en evaluering av ordningen.

Etter gjennomgang av Miljødirektoratets evaluering og anbefaling har Klima- og miljødepartementet 6. juni 2019 sendt på høring forslag om permanent endring av regelverket, slik at det åpnes for bruk av de aktuelle virkemidlene i hele landet. Høringsfristen er imidlertid 1. oktober, og det vil ikke foreligge noen endelig beslutning innen starten på kommende lisensfellingsperiode 10. september 2019.

Klima- og miljødepartementet har besluttet at prøveordningen skal videreføres også kommende lisensfellingsperiode (2019-2020) for de prosjekter som tidligere har fått godkjenning av departementet. Dette betyr at disse prosjektene ikke trenger å søke om ny godkjenning for lisensfellingsperioden 10. september 2019 – 15. februar 2020. Det er for øvrig ikke gjort endringer i forskriften med tilhørende kommentarer, og de samme vilkår gjelder som tidligere.

Departementet ber Miljødirektoratet og fylkesmennene om å videreformidle dette til de aktuelle aktørene i de ulike prosjektområdene.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statens naturoppsyn

Adresseliste

Fylkesmannen i Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Fylkesmannen i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59, Statens Hus	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Troms og Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM